

12.3. Ostvarivanje prava i obaveza lica koja traže azil, izbeglica i lica kojima je dodeljena supsidijarna zaštita.

Smeštaj za tražioce azila u Srbiji u toku 2014. godine organizovan je od strane Komesarijata za izbeglice i migracije u pet centara: Banji Koviljači, Bogovađi, Sjenici, Tutinu, Obrenovcu i od avgusta meseca 2014. godine i u Krnjači.

S obzirom na to da je broj tražilaca azila iz meseca u mesec sve veći, i da se u maju 2014. godine privremeni centar u Obrenovcu zatvorio zbog elementarnih nepogoda koje su pogodile zemlju, potreba za novim centrom koji bi smestio tražioce azila nije prestala. Bez obzira na novotvorene privremene centre u Sjenici, Tutinu i Krnjači, smeštajni kapaciteti ostaju nedovoljni s obzirom da cifra od 16.490 izraženih namera za traženje azila u 2014. godini drastično premašuje broj namera zabeležen od 2008, kada je usvojen Zakon o azilu. Sa druge strane, povećanje smeštajnih kapaciteta samo po sebi ne može rešiti problem sa kojim se Srbija susreće.

Naime, broj tražilaca azila uvećava se u značajnoj meri zbog neefikasnosti postupka kao i dugog trajanja istog.

Privremeni centar za smeštaj tražilaca azila u Krnjači je naselje od 17 baraka koje je od 1993. godine služilo i još uvek služi kao centar za smeštaj izbeglica i raseljenih lica iz Hrvatske, Bosne i Kosova. Trenutno su dve barake namenjene smeštaju tražiocima azila, dok je ukupan smeštajni kapacitet 100 kreveta. Tokom svojih redovnih poseta centru tokom 2014, pravni tim Beogradskog centra za ljudska prava primetio je da ne postoji zajednička prostorija u kojoj bi tražioci azila provodili vreme, kao ni kuhinja, već je trpezarija zajednička za sva lica koja su smeštena u Krnjači, s tim što se obroci služe u različitim vremenskim periodima.

Materijalni uslovi u samim barakama, sobama i toaletima koje su prilično stare i dotrajale, u ovakvom stanju ne bi mogli dugoročno da zadovolje minimalne standarde smeštaja, što podrazumeva ishranu, održavanje higijene, pružanje zdravstvene i socijalne podrške, i tako dalje.

Obezbeđivanje smeštaja je u nadležnosti Komesarijata za izbeglice i migracije i finansira se iz budžeta Republike Srbije. Podzakonskim aktima su detaljnije uređena pojedina pitanja od značaja za rad ovih centara. Prilikom smeštaja prednost se daje porodicama sa decom i osobama sa zdravstvenim problemima. Objekti u Banji Koviljači, Bogovađi i Obrenovcu (dok je postojao) su otvorenog tipa i uslovi smeštaja su zadovoljavajući.

Zakon o azilu predviđa uopštenu obavezu Republike Srbije da u okviru svojih mogućnosti obezbedi uslove za uključivanje izbeglica u društveni, kulturni i privredni život, kao i da omogući naturalizaciju izbeglica (čl. 46). Zakon o upravljanju migracijama ustanovio je nadležnost Komesarijata za izbeglice i migracije za smeštaj i integraciju lica kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita (čl. 15 i 16), međutim Komesarijat još uvek nije podneo Vladi predlog načina integracije, odnosno uključivanja u društveni, kulturni i privredni život lica kojima je priznato pravo na utočište. Zakonom o budžetu za 2014. godinu predviđen je iznos od 2.000.000 dinara za integraciju lica kojima je odobrena supsidijarna zaštita ili izbeglički status.